

ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

โดย

นางสาว ฐปนพรรณ นุทกาญจนกุล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

โดย

นางสาว ฐปนพรรณ นุทกาญจนกุล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Effect and Readiness of Artificial Intelligence on Thai
Accounting Professions

BY

MISS THAPANAPAN NUTKANACHANAKUL

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2017
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวฐปนพรรณ นุทกาญจนกุล

เรื่อง

ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 08 ส.ค. 2561

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ

(อาจารย์ ดร. ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ)

คณบดี

พิภพ อุดร

(รองศาสตราจารย์ ดร. พิภพ อุดร)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อ ปัญญาประดิษฐ์ (AI)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวฐปนพรรณ นุทกาณจนกุล
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	บัญชี พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	อาจารย์ ดร. ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเพื่อเสนอแนวทางในการประกอบวิชาชีพ รวมถึงให้ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทย ทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัยพบว่าปัญญาประดิษฐ์นั้นมีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีในด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศจะเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการลดขั้นตอนการทำงานและผลิตข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยปราศจากอคติ แต่มีความเสี่ยงที่จะเกิดการจารกรรมข้อมูลทางไซเบอร์ นอกจากนี้ ผลการศึกษาได้แนะนำในเรื่องการปรับตัวในยุคดิจิทัล รวมถึงการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นหลัก

คำสำคัญ: วิชาชีพบัญชี นักบัญชี ปัญญาประดิษฐ์

Independent Study Title	Effects of Artificial Intelligence and Readiness of Thai Accounting Professions
Author	Ms. Thapanapan Nutkanchanakul
Degree	Master of Accounting
Major Field/Faculty/University	Accounting Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Dr. Teerachai Arunruangsirilert
Academic Years	2017

ABSTRACT

This study aims to study effect and readiness of artificial intelligence on Thai accounting professions and provide guideline in accounting professions as well as any interested person can use the results to further study. This study collects data by using interviewing 6 types of Thai accounting professions. Results show that artificial intelligence has an effect on accounting professions in the Information technology that is a useful tool to be shortcut of work process. Also it encourage to make a decision without any bias. However it might be risky of cybercrime. Results also recommend about adaptation in digital era as well as supporting from main functions.

Keywords: Accounting Professionals, Accountants, Artificial Intelligent

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการค้นคว้าอิสระหัวข้อ “ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทย ต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)” อาจารย์ ดร. อธิชัย อรุณเรืองศิริเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้คำแนะนำในการค้นคว้าข้อมูล ความรู้ในด้านต่างๆ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการค้นคว้าอิสระรวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิลปพร ศรีจันเพชร ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ และให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไข งานวิจัยนี้ให้ดียิ่งขึ้นสำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน รวมถึงหน่วยงานที่ท่านสังกัด ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจนการค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครอบครัว เพื่อนร่วมรุ่น (MAP รุ่น 13) และหัวหน้างาน ที่ช่วยให้การสนับสนุน คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ โครงการปริญญาโททางการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ฝึกสอน ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการจัดทำรายงานจากการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จ ผู้วิจัยหวังว่างานชิ้นนี้จะมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อผู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม สำหรับความผิดพลาดและความบกพร่องประการใดในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขออภัยและน้อมรับไว้

นางสาวฐปนพรรณ นุทกาญจนกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
รายการสัญลักษณ์และคำย่อ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	10
1.1 ที่มาและเหตุผลของงานวิจัย	10
1.2 คำถามงานวิจัย	11
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	11
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
1.5 ขอบเขตของงานวิจัย	12
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์	13
2.2 ความเป็นมาของบัญชีในอดีตจนถึงปัจจุบัน	14
2.3 ข้อแตกต่างและผลกระทบระหว่างการใช้ปัญญาประดิษฐ์กับนักบัญชี	16

2.4 ประโยชน์และปัญหาพร้อมทั้งเตรียมรับมือในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ ในงานด้านบัญชี	17
2.5 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นนักบัญชีไทยกับปัญญาประดิษฐ์	19
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	21
3.1 เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย	21
3.2 การรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบ	22
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	27
4.1 ผลกระทบของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)	27
4.2 การเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์(AI)	33
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	38
5.1 สรุปผลการวิจัย	38
5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย	40
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต	40

รายการอ้างอิง	41
ภาคผนวก	43
ภาคผนวก ก	44
ภาคผนวก ข	45
ประวัติผู้เขียน	46

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	23
5.1 สรุปปัญญาประดิษฐ์(AI) มีผลกระทบต่อนักบัญชี	38
5.2 สรุปการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์(AI)	39

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	25

รายการสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์/คำย่อ	คำเต็ม/คำจำกัดความ
AI	Artificial Intelligence
	ปัญญาประดิษฐ์
ก.ล.ต.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและเหตุผลของงานวิจัย

ปัจจุบันกระแสที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคงเป็นเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เรากำลังหาคำตอบของสมาร์ตโฟนและก้าวสู่ยุคของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ เอไอ (AI) ซึ่งหมายถึงความฉลาดเทียมที่สร้างขึ้นให้กับสิ่งไม่มีชีวิต เป็นศาสตร์ของวิทยาการคอมพิวเตอร์และวิศวกรรมเป็นหลัก ปี ค.ศ. 1956 ได้มีการจัดตั้งสาขาปัญญาประดิษฐ์อย่างเป็นทางการขึ้นที่วิทยาลัยดาร์ตมัธ สหรัฐอเมริกา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านคือ จอห์น แม็กคาร์ธีย์, มาร์วิน มินสกี, อัลเลน นิวเวลล์, อาเธอร์ ซามูเอลและเฮอริเบิร์ต ไชมอน ได้ร่วมประชุมกันและกลายเป็นผู้นำทางสาขาปัญญาประดิษฐ์อีกหลายปีต่อมา ในปี ค.ศ. 1990 ได้มีการนำ AI มาใช้ในด้านการศึกษา การทำเหมือง การวินิจฉัยทางการแพทย์และอีกหลายสาขาอุตสาหกรรมความสำเร็จของปัญญาประดิษฐ์นั้นมีหลายปัจจัยมาผลักดัน เช่นเรื่องของความเร็วของคอมพิวเตอร์มีการประมวลผลที่เร็วขึ้น ปี ค.ศ. 1997 เครื่อง Deep blue ของบริษัท IBM ได้กลายเป็นคอมพิวเตอร์เครื่องแรกของโลกที่สามารถเล่นหมากรุกเอาชนะแชมป์หมากรุกของโลกอย่างแกรี คาส ปารอฟ ได้และ ปี ค.ศ. 2011 เครื่อง Watson ของบริษัท IBM ได้เป็นแชมป์แบบชนะขาดลอยของรายการตอบคำถามจีโอพาร์ดี จะเห็นได้ว่าช่วงต้นในการวิจัยและพัฒนา AI จะใช้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์เป็นหลักและมีการทำวิจัยมาเรื่อยๆ ในความพยายามให้มันฉลาดมากขึ้นประมวลผลได้แม่นยำมากขึ้นและมีความสามารถเทียบเท่ามนุษย์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1. ระบบที่คิดเหมือนมนุษย์ (Systems that think like humans) 2. ระบบที่กระทำเหมือนมนุษย์ (Systems that act like humans) 3. ระบบที่คิดอย่างมีเหตุผล (Systems that think rationally) 4. ระบบที่กระทำอย่างมีเหตุผล (System that act rationally)

ปัจจุบันหลายองค์กรเริ่มนำ AI เข้ามาใช้และมีบทบาทในการทำงานมากขึ้นซึ่งมีผลกระทบโดยตรงกับตลาดแรงงานมนุษย์ องค์กรต่างๆ มีการปรับเปลี่ยนการจ้างงานให้เหมาะสมกับงานมากขึ้น ในส่วนของพนักงานต้องปรับเปลี่ยนการเน้นเรื่องทักษะและความเชี่ยวชาญเพราะ AI ยังคงทำงานที่ไม่ซับซ้อนมากนักที่เข้าไปเข้ามาแต่จะช่วยให้ลดข้อผิดพลาดมีความแม่นยำมากขึ้น การทำงานจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นที่เห็นได้เด่นชัดคือธุรกิจธนาคารพาณิชย์มีการลดจำนวนพนักงานหน้าเคาท์เตอร์แล้วไปเพิ่มตู้อัตโนมัติแทน ธุรกิจค้าปลีกเริ่มมีการนำระบบการชำระเงินที่เป็นแบบอัตโนมัติ ส่วนของภาคอุตสาหกรรมมีการนำหุ่นยนต์มาช่วยในกระบวนการผลิตเป็นการ

ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุคนี้คือการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สะดวกสบาย ลดค่าใช้จ่ายและสามารถลดเวลาได้ AI เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจแทนมนุษย์ เช่น การทำ Credit Scoring ตัดสินใจปล่อยกู้ การกำหนดอัตราดอกเบี้ย การตัดสินใจลงทุนโดยใช้ข้อมูลจำนวนมาก การช่วยบริหารเงินส่วนบุคคลโดยศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของแต่ละคน รวมถึงการออกกรมธรรม์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง (fundtalk, 2017)

Machine learning เป็นเทคนิคการเรียนรู้ของเครื่องจักร ที่ไม่ได้เน้นไปที่การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และระบบจะทำการเรียนรู้ปัญหาและแก้ไขเทคนิคเหล่านี้ต้องอาศัยเทคโนโลยีด้าน neural และ deep learning ทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ด้านภาษา การแปล และการเล่นเกม เป็นต้น การพัฒนาการเหล่านี้ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถพัฒนาศักยภาพในการตัดสินใจได้ไกลกว่าที่เคยเป็น โดยความสามารถของระบบและอัลกอริทึมของคอมพิวเตอร์มีจุดเด่นที่สำคัญ ดังนี้ 1. ระบบสามารถจัดการกับข้อมูลปริมาณมหาศาล ทั้งข้อมูลที่มีรูปแบบและข้อมูลที่ไม่มีรูปแบบ 2. ระบบสามารถจัดจุดอ่อนและรูปแบบที่ซับซ้อนของข้อมูลได้เก่งกว่ามนุษย์ ดังนั้น ระบบสามารถทำงานได้ดีกว่าในสถานการณ์ที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ ระบบสามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดและพัฒนามาใช้กับกรณีใหม่ๆ ได้ 3. ความสม่ำเสมอ ระบบสามารถตัดสินใจได้อย่างสม่ำเสมอและคงที่ โดยไม่ได้รับผลกระทบจากความเหน็ดเหนื่อยและความเบื่อหน่าย ระบบไม่มีอคติเช่นเดียวกับมนุษย์ อีกทั้งยังสามารถกำจัดอคติประเภท Cognitive bias ได้ด้วย (ICAEW, 2017)

1.2 คำถามงานวิจัย

1.2.1 ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีผลกระทบกับวิชาชีพบัญชีอย่างไร

1.2.2 เมื่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีบทบาทกับวิชาชีพบัญชีควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาผลกระทบของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

1.3.2 เพื่อศึกษาความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

1.4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1. เพื่อให้ทราบว่านักบัญชีไทยมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร หากปัญญาประดิษฐ์เข้ามามีบทบาทต่อวิชาชีพบัญชี

1.4.2. เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์

1.5. ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิชาชีพบัญชี 6 ด้านๆ ละ 2 ราย คือ

1.5.1. ด้านการทำบัญชี

1.5.2. ด้านการสอบบัญชี

1.5.3. ด้านการบัญชีบริหาร

1.5.4. ด้านการวางระบบบัญชี

1.5.5. ด้านการบัญชีภาษีอากร

1.5.6. ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่องผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบกับการเพิ่มความรู้อย่างเข้าใจโดยการสัมภาษณ์มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งเป็น 6 ส่วนดังนี้

- 2.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)
- 2.2 ความเป็นมาของบัญชีในอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 2.3 ข้อแตกต่างและผลกระทบระหว่างการใช้ปัญญาประดิษฐ์กับนักบัญชี
- 2.4 ประโยชน์และปัญหาพร้อมทั้งเตรียมรับมือในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการงานด้านบัญชี
- 2.5 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นนักบัญชีไทยกับปัญญาประดิษฐ์

2.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)

ปี ค.ศ. 1950 มีการเริ่มศึกษาปัญญาประดิษฐ์ โดยอาจารย์จากประเทศอเมริกาและอังกฤษ ปี ค.ศ. 1956 John McCarthy ได้บัญญัติคำว่า ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ AI ในงานสัมมนา Dartmouth Conference เป็นการสัมมนาที่มีประเด็นเกี่ยวกับเรื่อง AI เป็นครั้งแรก ปัญญาประดิษฐ์ หมายถึง ความฉลาดเทียม ที่สร้างขึ้นมาให้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เป็นศาสตร์หนึ่งของสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์และวิศวกรรมศาสตร์ รวมถึงศาสตร์อื่นๆ เช่น การคำนวณ จิตวิทยา ปรัชญา ประสาทวิทยา หรือชีววิทยา (Stuart J. Russell and Peter Norvig, 2003) AI จะมีแนวคิดในรูปที่เน้นเหตุผลเป็นหลัก เนื่องจากการนำ AI ใช้แก้ปัญหา ไม่จำเป็นต้องมีอารมณ์หรือความรู้สึกแบบมนุษย์ ซึ่งแบ่งได้ 4 กลุ่มดังนี้ 1. ระบบที่คิดเหมือนมนุษย์ (Systems that think like humans) ต้องทราบก่อนว่ามนุษย์มีกระบวนการคิดอย่างไร การวิเคราะห์ลักษณะการคิดของมนุษย์ กลไกของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดมนุษย์ เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การเรียน 2. ระบบที่กระทำเหมือนมนุษย์ (Systems that act like humans) สื่อสารได้ด้วยภาษาที่มนุษย์ใช้ เช่น ภาษาอังกฤษ เรียนรู้ได้ โดยสามารถตรวจจบบรูปแบบการเกิดของเหตุการณ์ต่างๆได้ และปรับตัวไปตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ 3. ระบบที่คิดอย่างมีเหตุผล (Systems that think rationally) โดยใช้หลักตรรกศาสตร์ในการคิดหาคำตอบอย่างมีเหตุผล เช่น ระบบผู้เชี่ยวชาญ 4. ระบบที่กระทำอย่างมีเหตุผล (System that act rationally) การศึกษาเพื่อออกแบบเอเจนต์ที่มีปัญญา เอเจนต์เป็นโปรแกรมที่มี

ความสามารถในการกระทำในระบบอัตโนมัติต่างๆ สามารถกระทำอย่างมีเหตุผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

AI ที่สร้างและพัฒนาขึ้นมา มีวัตถุประสงค์ คือ สามารถทำงานได้เทียบเท่ากับระดับสติปัญญาของมนุษย์ โดยสามารถแก้ปัญหาได้ดีหรือใกล้เคียงกับมนุษย์ได้ โดยสร้างการสื่อสารระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ให้เข้าใจกัน จำลองปัญญาของมนุษย์และทำงานแทนมนุษย์ และแก้ปัญหาที่ต้องใช้ความรู้จำนวนมาก ปี ค.ศ. 1950 Alan Turing เสนอให้มีการทดสอบสิ่งที่เรียกว่าปัญญาประดิษฐ์ โดยวิธีการทดสอบชื่อทัวริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแยกแยะคนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ วิธีการทดสอบนั้นคือให้มนุษย์ทำการตอบโต้กับเครื่องจักร ซึ่งมนุษย์ที่เป็นผู้ทดสอบต้องแยกแยะว่ากำลังตอบโต้กับเครื่องจักรหรือมนุษย์ ถ้าเครื่องจักรสามารถทำให้มนุษย์รู้สึกว่าคุณกำลังตอบโต้กับมนุษย์ด้วยกันได้ แสดงว่าเครื่องจักรที่ถูกพัฒนาผ่านการทดสอบ สรุปถ้าหากมนุษย์ไม่สามารถแยกแยะระหว่างมนุษย์กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้แสดงว่านั่นเป็นระบบปัญญาประดิษฐ์ (Rachel Thomas , 2003)

ช่วงพฤษภาคมถึงมิถุนายน 2016 ทีมนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย Yale และสถาบันอนาคตกาลของมนุษยชาติแห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford Future of Humanity Institute) ได้ทำการสำรวจนักธุรกิจและนักวิชาการหลายร้อยคนเพื่อคาดการณ์ว่าเมื่อไหร่ AI จะฉลาดกว่ามนุษย์ ผลการวิจัยระบุว่าภายใน ปี ค.ศ. 2016 AI จะสามารถทำงานได้ดีกว่ามนุษย์หรือในชื่อว่าเครื่องจักรอัจฉริยะระดับสูง (high-level machine intelligence) และภายใน ปี ค.ศ. 2136 AI จะสามารถแข่งงานมนุษย์ได้ทั้งหมด ซึ่งผลลัพธ์นี้ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 352 ราย (KEVIN J. RYAN, 2017)

2.2 ความเป็นมาของบัญชีในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ยุคก่อนระบบบัญชีคู่ มีหลักฐานการบันทึกทางการบัญชีมีมาประมาณ 5,000 ปี ตั้งแต่สมัยอียิปต์ บาบิโลเนีย กรีก โรมัน และยุโรป วิวัฒนาการของการบัญชีเริ่มจากบันทึกทรัพย์สินในท้องพระคลัง โดยมีการบันทึกรายได้ รายจ่าย ต้นทุน หนี้สิน โดยมุ่งที่จะรักษาทรัพย์สินแต่ยังไม่มีการหาผลการดำเนินงานแล้วทำรายงานส่งให้พระมหากษัตริย์ ยุคระบบบัญชีคู่ ปี ค.ศ. 1940 ลูคา ปาซิโอลี (Luca Pacioli) ได้เขียนหนังสือทางคณิตศาสตร์ ชื่อ Summa de Arithmetica Geometria Proportioniet Proportionalita แต่ได้เขียนถึงบัญชีที่ใช้กันอยู่ในอิตาลีในขณะนั้น โดยมีการบันทึกตามหลักการของระบบบัญชีคู่ คือเมื่อมีรายการทางการเงินที่เกิดขึ้นมีการบันทึกในด้านเดบิต และเครดิตโดยจำนวนเงิน ซึ่งด้านเดบิตต้องเท่ากับด้านเครดิต ต่อมา ลูคา ปาซิโอลี ได้รับยกย่องเป็นบิดาแห่งวิชาการบัญชี ยุคปัจจุบัน ในศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนมากขึ้น จึงมีการ

พัฒนาการบัญชีมากขึ้น มีการจัดทำงบการเงินเป็นงวดๆ มีการวัดผลการดำเนินงาน และบันทึกบัญชีแยกกิจการเป็นหน่วยงานอิสระทางการบัญชี (Accounting Entity) แยกจากผู้เป็นเจ้าของการบัญชี (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2560)

การบัญชีเป็นระบบสารสนเทศและการวัดที่ระบุการบันทึก สื่อสารสารสนเทศที่มีความเกี่ยวข้องกัน เชื่อถือได้และเปรียบเทียบได้ของกิจกรรมทางธุรกิจเป็นนิยามของบัญชีของศาสตราจารย์จอห์น เจ ไวลด์ ซึ่งขยายความ 3 ข้อคือ 1. การระบุกิจกรรมทางธุรกิจ ทำให้มีการเลือกเหตุการณ์และรายการที่เกี่ยวข้องกับกิจการ 2. การบันทึกกิจกรรมทางธุรกิจ ทำให้มีการบันทึกข้อมูลรายการและเหตุการณ์ตามลำดับเวลา โดยใช้การวัดมูลค่าเป็นจำนวนเงินและการจัดประเภทและการสรุปผลในรูปแบบที่มีประโยชน์ 3. การสื่อสารกิจกรรมทางธุรกิจ ทำให้มีการจัดทำรายงานทางการบัญชี เช่น งบการเงิน การตีความรายงานและการวิเคราะห์ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2559)

การบัญชีเกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบการบันทึกรายการ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้ทำการบันทึกไว้และแปลความหมายของรายงานเพื่อการจัดทำรายงานการเงิน นักบัญชีมีหน้าที่จัดวางระบบบัญชีของกิจการ ควบคุมและตรวจงานของนักบัญชี ซึ่งนักบัญชีต้องทำงานลักษณะที่กว้างและรับผิดชอบมากกว่าผู้ทำบัญชี เมื่อกิจการขยายใหญ่โตหน้าที่และความรับผิดชอบยิ่งมีมากขึ้น นักบัญชีต้องหาคนมาช่วยทำบัญชี ซึ่งนักบัญชีต้องมาทำงานด้านวางระบบ ควบคุมงาน รวมถึงจัดทำและวิเคราะห์รายงานทางการเงิน ฉะนั้นนักบัญชีจำเป็นต้องเป็นคนที่มีความรู้ด้านบัญชีและมีประสบการณ์มากกว่าผู้ทำบัญชี (เชาวลีย์ พงศ์ผาติโรจน์และวรศักดิ์ ทุมานนท์, 2547)

สภาวิชาชีพได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีและหลักสูตรต้องได้รับการรับรองจากสภาวิชาชีพบัญชีถึงจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีและผู้ทำบัญชีได้ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศกำหนดกรอบความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพดังนี้ 1.ความรู้ทั่วไป จะทำให้นักบัญชีใช้ดุลพินิจ เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบในการดำเนินกิจการได้ 2.ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีและการเงิน รวมถึงการบัญชีบริหาร การรายงานทางการเงิน ภาษีอากรการสอบบัญชี เพื่อเป็นพื้นฐานหลักในการประกอบวิชาชีพ เมื่อมีการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชี เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ นักบัญชีต้องมีความเข้าใจและสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้ทันเหตุการณ์ได้ 3.ความรู้ด้านองค์กรธุรกิจ เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขององค์กรในโครงสร้างองค์กร สภาพเศรษฐกิจ 4.ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักบัญชีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประมวลผล และการควบคุมภายในองค์กรได้ (กุสุมา คำพิทักษ์, 2556)

สองทศวรรษที่ผ่านมาครึ่งหนึ่งของงานทั้งหมดจะถูกทำโดยระบบคอมพิวเตอร์ เนื่องจากคอมพิวเตอร์มีรูปแบบและสามารถทำงานได้ละเอียดและถูกต้อง ปัจจุบันมีการคิดค้นให้ใช้

เครื่องจักรมาแทนคน เช่นงานขับรถ (Frey and Osborne, 2013) คาดการณ์ว่าในอนาคตจะไม่จำเป็นต้องอาศัยคนในการทำงาน อัตราการจ้างงานนั้นงานที่มีความเสี่ยงจะถูกแทนด้วย AI คืองานที่ให้รายได้ต่ำ แต่งานที่ยังต้องอาศัยความคิด วิเคราะห์ ทักษะ และระดับการศึกษาสูงจะมีความเสี่ยงน้อยที่จะถูก AI มาแทนที่ สำหรับงานบัญชีนั้นยังมีความเสี่ยงปานกลางเนื่องจากเป็นงานที่มีรูปแบบ

2.3 ข้อแตกต่างและผลกระทบระหว่างการใช้อยู่ปัญญาประดิษฐ์กับนักบัญชี

2.3.1 การใช้อยู่ปัญญาประดิษฐ์เหมาะสมกับงานประเภท

2.3.1.1 ระบบการคำนวณ AI สามารถคำนวณได้อย่างรวดเร็วสำหรับตัวเลขจำนวนมากที่ซับซ้อนเกินกว่าที่สมองของมนุษย์จะคำนวณได้

2.3.1.2 ระบบการจัดเก็บข้อมูล เมื่อระบบมีข้อมูลมากขึ้น เครื่องจักรกลสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนมากและนำไปใช้ได้โดยง่าย แต่สำหรับการจำด้วยสมองมนุษย์นั้นอาจจะไม่สามารถจำได้หมดเนื่องจากสมองมนุษย์นั้นจะมีการลืม

2.3.1.3 ระบบการทำงานแบบวนซ้ำ การทำงานซ้ำในการคำนวณ จะส่งผลต่อการตัดสินใจของมนุษย์ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางร่างกาย แต่สำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มี AI นั้น จะสามารถทำงานแบบวนซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 พฤติกรรมความฉลาดของมนุษย์กับงาน

2.3.2.1 สามารถหาความรู้และนำความรู้มาใช้ได้ด้วยตนเอง

2.3.2.2 สามารถเรียนรู้และเข้าใจจากประสบการณ์

2.3.2.3 สามารถใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2.4 สามารถตอบสนองต่อสิ่งใหม่ๆได้อย่างรวดเร็ว

2.3.2.5 สามารถนำความรู้มาจัดการกับสภาพแวดล้อมได้

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) คือการพัฒนาของระบบของคอมพิวเตอร์ให้สามารถเลียนแบบมนุษย์ โดยเข้าใจภาษามนุษย์ ทำงานที่มีการประสานงานในส่วนต่างๆ (Robotics) ใช้อุปกรณ์เพื่อรับและตอบสนองด้านพฤติกรรมและภาษา สามารถเลียนแบบความเชี่ยวชาญและการตัดสินใจของมนุษย์ โดยมีความสามารถแสดงด้านตรรกะ สัญชาตญาณ การใช้หลักการสมเหตุสมผลที่อยู่ในระดับเดียวกับมนุษย์ ซึ่งความฉลาดของมนุษย์มีความซับซ้อนมากกว่าคอมพิวเตอร์ ระบบปัญญาประดิษฐ์ประกอบด้วยบุคลากร อุปกรณ์ ระบบคอมพิวเตอร์ โปรแกรมข้อมูลความรู้ ขั้นตอน

การทำงาน เพื่อพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้เหมือนสมองมนุษย์แต่ยังไม่สามารถตัดสินใจได้แทนมนุษย์ได้ทั้งหมด (สุวรินทร์ ปัทมวรงค์, 2551)

(ณัฐ อรุณ, 2553) ถึงแม้ว่าระบบปัญญาประดิษฐ์มีความสามารถน้อยกว่ามนุษย์ แต่ปัจจุบันหลายๆองค์กรให้ความสำคัญและคิดนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้กับองค์กร เนื่องจากเห็นความสำคัญดังนี้ 1. ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในลักษณะคล้ายกับเป็นหน่วยบันทึกความจำขององค์กร ซึ่งจะป็นฐานความรู้และพนักงานขององค์กรสามารถเข้าถึงระบบเพื่อสืบค้นและหาคำปรึกษาได้ 2. ระบบปัญญาประดิษฐ์ เป็นกลไกที่ไม่มีความรู้สึก ไม่อ่อนล้า และไม่มี ความกังวล ซึ่งเป็นปัจจัยที่ติดต่อกันที่ เป็นอันตรายต่อมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ 3. ระบบปัญญาประดิษฐ์ จะถูกนำมาใช้กับงานที่น่าเบื่อสำหรับมนุษย์แต่จำเป็นต้องทำ 4. ปัญญาประดิษฐ์ ช่วยเพิ่มความสามารถในฐานความรู้ขององค์กร สามารถช่วยแก้ปัญหาเฉพาะด้านได้และลดเวลาการทำงานที่มีความซับซ้อนได้

2.4 ประโยชน์และปัญหาพร้อมทั้งเตรียมรับมือในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในงานด้านบัญชี

AI ขาดจินตนาการและแรงบันดาลใจที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ขึ้นอยู่กับวัยและประสบการณ์ การรู้จักคิดรู้จักตั้งคำถามและหาคำตอบ การพัฒนาองค์ความรู้จากประสบการณ์ของตนเอง รวมถึงการมีจรรยาบรรณในการทำงาน AI สามารถทำงานที่มีความซับซ้อนและประมวผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ามนุษย์ หากองค์กรนำ AI มาใช้จะช่วยลดเวลาแต่ได้ปริมาณงานมากขึ้น และสามารถลดต้นทุนในการจ้างงาน แต่วิชาชีพบัญชีนั้นไม่ได้มีเฉพาะการบันทึกบัญชีเท่านั้น แต่ต้องมีการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ มีความสามารถในการมองภาพรวม และวางระบบการทำงาน รวมทั้งต้องมีความเข้าใจมาตรฐานบัญชี กฎหมายภาษีวิเคราะห์ประมาณการทางการเงิน และออกแบบรายงานในเชิงบริหาร นักบัญชีต้องมีการปรับตัว เรียนรู้ พัฒนาความสามารถให้เข้ากับเทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานเชิงวิเคราะห์ ควบคุมการทำงานของระบบโปรแกรม สามารถใช้เทคโนโลยี และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบองค์รวมได้ (Amt Audit, 2561)

วิชาชีพบัญชีกำลังอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการที่รุนแรง โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ การเข้ามามีบทบาทสำคัญของข้อมูลดิจิทัล และการเพิ่มขึ้นของการบูรณาการระหว่างการค้าเงินงานทางธุรกิจกับระบบสารสนเทศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้กำลังส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการรายงานทางการเงินเกี่ยวกับผลประโยชน์พนักงาน การบัญชีสำหรับสัญญาเช่า และการรวมตัวของ IFRS และ หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง US GAAP นั้นสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพบัญชี แต่อย่างไรก็ตามปัจจัย

ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนกับวิชาชีพบัญชีได้แก่เทคโนโลยี Blockchain และ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยี Blockchain ที่เป็นที่รู้จักอย่างดีเช่น Cryptocurrencies ในรูปแบบของ Bitcoin นั้นสร้างผลกระทบในวงกว้างในด้านความปลอดภัยและการป้องกันความปลอดภัยของข้อมูล เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) นั้นถูกนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างแพร่หลายและจะเข้ามาปรับเปลี่ยนโฉมหน้าของงานบัญชีในอนาคต Blockchain and Stakeholder Reporting Deloitte ได้ทำการศึกษาโดยการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยและหลักฐานเกี่ยวกับการศึกษาโดยมุ่งเน้นไปที่ด้านการบัญชีพบว่าเทคโนโลยี Blockchain จะเข้ามาปฏิบัติการทำงานของวิชาชีพบัญชีทุกรายการค่าที่กระทำโดย Blockchain นั้นจะถูกเข้ารหัส ผู้ที่เกี่ยวข้องกับรายการค่านั้นจะถูกระบุด้วยอักขระ และหลังจากช่วงเวลาหนึ่ง รายการค่าเหล่านั้นจะถูกรวมกันเป็นส่วนหนึ่งของ Block เมื่อรายการค่าถูกรวมกันเป็น Block แล้ว ข้อมูล Block จะถูกกระจายไปยังทุกส่วนของเครือข่าย หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลใน Block ในอนาคต ทุกส่วนของเครือข่ายจะรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น โดยฟังก์ชันระบุเวลาของระบบ (Time Stamp) จากข้อมูลที่ได้กล่าวมานี้ได้แสดงให้เห็นถึงการขยายสาขาในงานบัญชีในอนาคต ความคาดหวังที่มีต่อรายงานขององค์กร (หรือรายงานทางการเงิน) ก็คือประเด็นด้าน CSR และธรรมาภิบาลที่กลายมาเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการเงิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ไม่ใช่ตัวเงิน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องก็คือข้อมูลที่ไม่มีคุณภาพ Blockchain ช่วยให้เราสามารถติดตามข้อมูลและสินค้าที่ถูกเคลื่อนย้าย ผ่านระบบการอนุมัติรายการค่าจากสมาชิกในเครือข่าย และการประทับเวลาลงในรายการค่าทุกรายการ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน ข้อมูลเหล่านี้ทำให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเข้มงวด และสร้างระบบการรายงานขึ้นมา เมื่ออุปสงค์และความคาดหวังและปริมาณข้อมูลมีมากขึ้น นักบัญชีที่มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี Blockchain จะอยู่ในฐานะและบทบาทที่เป็นที่ต้องการ โดยการปกป้องข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายทางที่เกี่ยวข้องกับองค์กรจะกลายมาเป็นสายงานใหม่ของนักบัญชี เมื่อข้อมูลนั้นมีความสำคัญต่อองค์กรมากขึ้น ดังนั้นความปลอดภัยในโลกออนไลน์และการรับรองความปลอดภัยจึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อวิชาชีพบัญชี AICPA ได้ประกาศกรอบแนวคิดด้านการรับรองความปลอดภัยด้าน cybersecurity รายงานขององค์กรจะต้องได้รับการพิจารณา โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์จากฝ่ายบริหารและ Blockchain จะกลายมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับนักบัญชี AI และการรายงานอย่างทันเวลา ประเด็นข้อสังเกตที่สำคัญของรายงานทางการเงินในปัจจุบันก็คือความลำสมัยของข้อมูล และข้อมูลเหล่านั้นมีประโยชน์ต่อคนส่วนน้อยเท่านั้น รายงานทางการเงินที่มีคุณภาพอาจจะต้องใช้เวลาในการจัดทำเป็นเดือน ดังนั้น AI จึงสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ได้ ประเด็นสำคัญก็คือ เทคโนโลยี AI ถูกใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานโดยอัตโนมัติและสามารถจัดการข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และช่วยเหลือผู้ใช้งานโดยการ

ตอบสนองต่อผู้ใช้งานได้อย่างทันท่วงที ปัจจุบัน AI ด้านบัญชีได้ถูกใช้งานอย่างแพร่หลาย ทั้งในบริษัท Big 4 หรือบริษัททางการเงินขนาดใหญ่ เช่น JP Morgan ผ่านการใช้ Application การทำงานผ่านระบบ Cloud ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบไม่รวมศูนย์ จากเทคโนโลยีเหล่านี้ นักบัญชีสามารถจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากได้ในทันที ดังนั้นนักบัญชีควรเปิดรับโอกาสใหม่ๆที่จะเกิดขึ้นจากการใช้งาน AI เพื่อยกระดับการทำงานของนักบัญชี (Sean Stein Smith, 2017)

2.5 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นนักบัญชีไทยกับปัญญาประดิษฐ์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิชาชีพบัญชี 6 ด้านๆ ละ 2 ราย คือ

- 2.5.1. ด้านการทำบัญชี
- 2.5.2 ด้านการสอบบัญชี
- 2.5.3. ด้านการบัญชีบริหาร
- 2.5.4. ด้านการวางระบบบัญชี
- 2.5.5. ด้านการบัญชีภาษีอากร
- 2.5.6. ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 “วิชาชีพบัญชี” แบ่งตามลักษณะการให้บริการได้ 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการทำบัญชี 2. ด้านการสอบบัญชี 3. ด้านการบัญชีบริหาร 4. ด้านการวางระบบบัญชี 5. ด้านการบัญชีภาษีอากร 6.ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชีตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง (กรมธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2561)

ในศตวรรษที่จะถึงนี้ ระบบปัญญาประดิษฐ์จะเข้ามาแทนที่งานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่ทำโดยมนุษย์ ขณะที่นักบัญชีได้ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางธุรกิจ ถือเป็นโอกาสที่ดีที่จะพัฒนาการตัดสินใจในทางธุรกิจ และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับข้อมูลทางธุรกิจ สิ่งนี้ถือเป็นจุดประสงค์สูงสุดของวิชาชีพบัญชี ในการบรรลุนิติพัฒนาในด้านนี้ นักบัญชีจะต้องระบุปัญหาหลักของธุรกิจและวิเคราะห์ว่าเราจะใช้เทคโนโลยีที่เข้ามานำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการในการแก้ไขปัญหาอย่างไร AI หรือปัญญาประดิษฐ์ เป็นระบบที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผลลัพธ์ที่ได้จากระบบนี้มีความแม่นยำเป็นอย่างมาก ระบบ AI นั้นมีความสามารถทดแทนมนุษย์ หรือในบางกรณีสามารถทำงานได้ดีกว่ามนุษย์ แต่อย่างไรก็ตาม AI ยังไม่สามารถทดแทนหรือเรียนแบบมนุษย์ได้ ดังนั้น นักบัญชีจะต้องเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจและวิธีที่จะ

ทำงานร่วมกับระบบให้ได้ ถึงแม้เทคโนโลยี AI และ Machine Learning จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามการประยุกต์ใช้ AI และ Machine Learning สำหรับการบัญชีนั้น ยังถือว่าอยู่ในช่วงเริ่มต้น เพื่อสร้างผลลัพธ์ในด้านบวกในอนาคต วิชาชีพบัญชีจะต้องมีความเข้าใจในเชิงลึกกว่า AI สามารถแก้ไขปัญหาการบัญชีได้อย่างไร และวิชาชีพจะปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกับ AI (Icaew it faculty, 2017)

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลนักบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถด้านบัญชี ภาษี การเงิน อีกทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับงานบัญชีเพื่อให้ทันกับยุคสมัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยเพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์ วางแผนงาน รวมถึงการเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาเพื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในยุคดิจิทัล อีกทั้งการผสมผสานการใช้งานระหว่างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) และ AI จะช่วยอำนวยความสะดวกในการประกอบวิชาชีพมากขึ้น สภาวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาระบบให้เข้าถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลเพื่อให้สมาชิกเรียนรู้กับการเปลี่ยนแปลงและมุ่งเน้นให้สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่เป็นสากล มุ่งพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาไปที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 ด้าน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ ความชำนาญที่แตกต่างกันไปและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์

3.1 เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย

วิธีวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากเรื่องที่จะศึกษานี้เป็นการรวบรวมความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ และสัมภาษณ์บุคคลที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยเลือกวิธีนี้เนื่องจากมีขอบเขตเฉพาะเจาะจง ข้อดีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือสามารถถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้เข้าใจความจริงได้อย่างกระจ่าง สามารถดำเนินการศึกษาวิจัยภายใต้สถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุม คาดหมาย หรือจัดการให้เป็นไปตามความต้องการได้ การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงประเด็นผลกระทบและการเตรียมการรับมือจากปัญญาประดิษฐ์ต่อนักบัญชี นอกจากนี้ผู้วิจัยสามารถออกแบบคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ข้อมูลหรือคำตอบที่อยู่ในประเด็นที่ต้องการศึกษาได้ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเป็นอิสระในการให้ข้อมูล

3.2 การรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบ

ผู้วิจัยมีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยเป็นระบบซึ่งประกอบด้วย

3.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลจากหนังสือ บทความ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากเว็บไซต์

3.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คำถามงานวิจัย ครั้งนี้เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อไม่ให้เกิดการจำกัดขอบเขตในการแสดงความคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ แต่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามข้อมูลทั่วไปเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์บางท่านที่ต้องการคำถามเพื่อเป็นแนวในการตอบคำถามให้ชัดเจนขึ้น ตามภาคผนวก ก

3.2.2.1 การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ให้ตรงกับขอบเขตของงานวิจัยซึ่งกำหนดว่าเป็นผู้ที่มีวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 ด้าน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความชำนาญในวิชาชีพและอยู่ในองค์กรที่มีชื่อเสียง เพื่อเป็นตัวแทนของผู้มีวิชาชีพบัญชี ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากความคิดเห็นของกลุ่มคนเหล่านั้นดูน่าเชื่อถือ มีการคัดเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์มากกว่า 12 คน เพราะอาจมีการปฏิเสธการให้สัมภาษณ์

3.2.2.2 ขอบจดหมายรับรองจากทางมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นจดหมายนำขอความอนุเคราะห์ในการขอเข้าสัมภาษณ์โดยผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรศัพท์ (รูปแบบจดหมายนำอย่างเป็นทางการอยู่ในภาคผนวก ข)

3.2.2.3 ทำการนัดหมายวัน เวลา สถานที่และวิธีการสัมภาษณ์ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก เมื่อมีการปฏิเสธการให้สัมภาษณ์นั้นจะทำการติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับถัดไป

3.2.2.4 ทำการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล โดยวิธีจดบันทึก อัดเสียงสัมภาษณ์หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาและการเดินทางที่แตกต่างกัน

3.2.2.5 รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรงานวิจัยครั้งนี้คือผู้ที่มีวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 ด้านๆละ 2 ท่าน รวม 12 ท่าน โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์มีดังนี้ 1. เพศ 2. ระดับการศึกษา 3.อายุ 4. จำนวนปีที่ปฏิบัติงาน 5. ตำแหน่งงาน 6.ลักษณะองค์กร 7.วันที่ทำการสัมภาษณ์ 8.วิธีการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

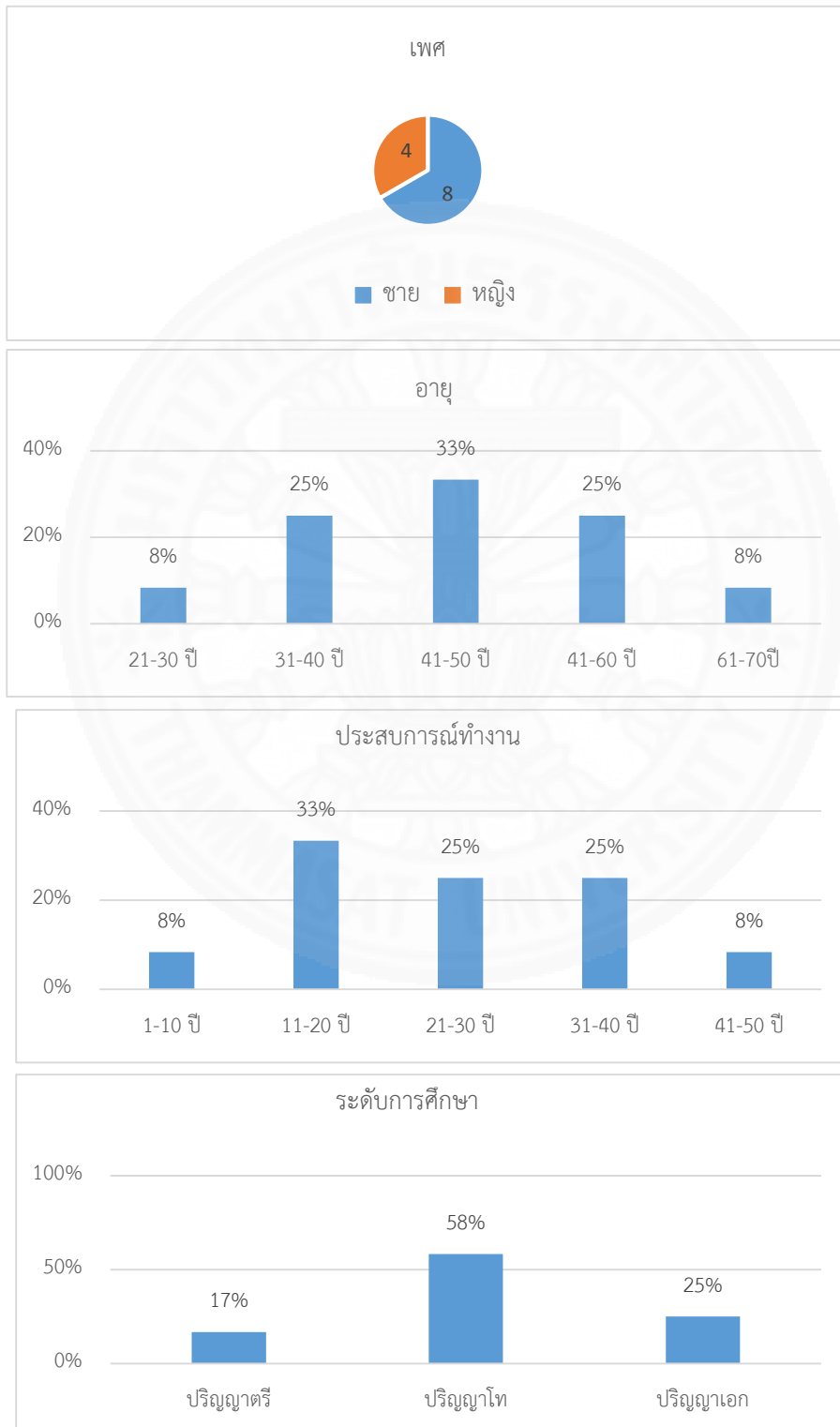
ลำดับ	สาขาวิชาชีพบัญชี	เพศ	อายุ	อายุงาน	การศึกษา	ตำแหน่ง	องค์กร	วันที่สัมภาษณ์	วิธีการสัมภาษณ์
1.	การทำบัญชี	ชาย	26	4	ปริญญาตรี	Senior officer	บริษัทมหาชน	3 เมษายน 2561	สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E mail)
2.	การทำบัญชี	หญิง	35	13	ปริญญาโท	Finance manager	บริษัทจำกัด	21 เมษายน 2561	สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E mail)
3.	การสอบบัญชี	หญิง	35	14	ปริญญาตรี	Senior Manager	บริษัทตรวจสอบบัญชีแห่งหนึ่งใน Big 4	20 เมษายน 2561	โทรศัพท์
4.	การสอบบัญชี	ชาย	36	14	ปริญญาตรี	Senior Manager	บริษัทตรวจสอบบัญชีแห่งหนึ่งใน Big 4	20 เมษายน 2561	โทรศัพท์
5.	การบัญชีบริหาร	หญิง	50	30	ปริญญาโท	Chief finance officer	บริษัทมหาชน	22 เมษายน 2561	โทรศัพท์
6.	การบัญชีบริหาร	ชาย	53	33	ปริญญาโท	Chief finance officer	บริษัทมหาชน	22 เมษายน 2561	โทรศัพท์

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	สาขาวิชาชีพ บัญชี	เพศ	อายุ	อายุงาน	การศึกษา	ตำแหน่ง	องค์กร	วันที่ สัมภาษณ์	วิธีการ สัมภาษณ์
7.	การวางระบบบัญชี	ชาย	44	25	ปริญญาเอก	อาจารย์ประจำภาควิชาบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	มหาวิทยาลัย	19 เมษายน 2561	สัมภาษณ์ ต่อหน้า
8.	การวางระบบบัญชี	ชาย	45	17	ปริญญาเอก	คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี	มหาวิทยาลัย	23 เมษายน 2561	สัมภาษณ์ ต่อหน้า
9.	การบัญชีภาษีอากร	หญิง	62	41	ปริญญาโท	ที่ปรึกษา/อดีตเจ้าหน้าที่สรรพากร	บริษัทสำนักภาษีแห่งหนึ่งใน Big 4	1 เมษายน 2561	สัมภาษณ์ ต่อหน้า
10.	การบัญชีภาษีอากร	ชาย	44	22	ปริญญาโท	กรรมการบริหาร	บริษัทสำนักภาษีแห่งหนึ่งใน Big 4	21 เมษายน 2561	สัมภาษณ์ ต่อหน้า
11.	การศึกษาและเทคโนโลยี การบัญชี	ชาย	58	38	ปริญญาโท	อาจารย์ประจำภาควิชาบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	มหาวิทยาลัย	4 เมษายน 2561	สัมภาษณ์ ต่อหน้า
12.	การศึกษาและเทคโนโลยี การบัญชี	ชาย	52	31	ปริญญาเอก	อาจารย์ประจำภาควิชาบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	มหาวิทยาลัย	10 เมษายน 2561	สัมภาษณ์ ต่อหน้า

ภาพที่ 3.1

กราฟแสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการตรวจสอบโดยการโยงสามเส้ามีสาระสำคัญอยู่ที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบมุมมองหลายด้าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยผู้ทำการวิจัยได้ทำการตรวจสอบวิเคราะห์ผลของข้อมูลตามวิธีการโยงสามเส้า (Triangulation) ที่สุภางค์ จันทวานิช (2552) สรุปหลักของการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าคือการไม่ปักใจเชื่อว่าแหล่งข้อมูลแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่ได้มาตั้งแต่แรกเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ นักวิจัยจำเป็นต้องแสวงหาความเป็นไปได้ว่า ยังมีแหล่งอื่นใดอีกบ้าง มีวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า โดยใช้วิธีการดังนี้

3.4.1 วิธีตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกัน (data triangulation) ใช้วิธีการโดยเปลี่ยนแหล่งที่เป็นบุคคล เวลาหรือสถานที่ที่ให้ข้อมูล

3.4.2 วิธีตรวจสอบโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่ต่างกันออกไป (methodological triangulation) เป็นการรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกันแต่มีการเลือกใช้ข้อมูลที่หลากหลาย

3.4.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) การตรวจสอบว่าหากผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีได้ยากกว่าตรวจสอบด้านอื่น

3.4.4 วิธีตรวจสอบโดยใช้ผู้เก็บข้อมูลที่ต่างกัน (investigator triangulation) เป็นการตรวจสอบผู้ทำการวิจัย หากมีการเปลี่ยนผู้วิจัย ข้อมูลที่ได้มามีความแตกต่างกันอย่างไร

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของผู้มีวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 ด้าน คือ 1. ด้านการทำบัญชี 2. ด้านการสอบบัญชี 3. ด้านการบัญชีบริหาร 4. ด้านการวางระบบบัญชี 5. ด้านการบัญชีภาษีอากร 6. ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี จำนวนด้านละ 2 คน จำนวน 12 คน โดยมีกระบวนการในการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้ให้สัมภาษณ์และสรุปสาระสำคัญ รวมทั้งตีความโดยใช้รูปแบบจากการทบทวนวรรณกรรมประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลและนำเสนอสรุปได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ผลกระทบของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

4.2 การเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

4.1 ผลกระทบของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

“AI ช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้นและสามารถเข้ามาแทนที่บัญชีได้ใกล้เคียงกับเซ็นเตอร์ที่อยู่ในระดับลงรายการทางบัญชี แต่ไม่สามารถแทนที่ในระดับวิเคราะห์ข้อมูลได้ เช่นรายการเดียวกันแต่ลงบัญชีแตกต่างกันเนื่องจากเนื้อหาทางธุรกิจต่างกัน ในอนาคต AI สามารถเข้ามาแทนที่นักบัญชีได้บางส่วน จะทำให้ประชากรนักบัญชีในตลาดมีความต้องการของตลาด นักบัญชีที่จะอยู่รอดในอนาคตได้จำเป็นต้องมีความแม่นยำในการวิเคราะห์เพื่อยกระดับตัวเองไปทำงานเชิงรายงานและวิเคราะห์มากขึ้น แนวโน้มการใช้ AI ในเมืองไทยอีกสามสิบห้าปีถึงสี่สิบปี ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลและเอกสาร ซึ่งทุกวันนี้เราจะคุ้นเคยกันเรื่อง Big data เมื่ออยู่ในรูปแบบเดียวกันแล้วกันใช้ข้อมูลจะเป็นเรื่องง่ายขึ้น แต่การทำความสะอาดข้อมูล cleaning data นั้นยากกว่า โดยส่วนตัวคิดว่า AI เป็นเรื่องเล็กน้อยให้ AI พัฒนาไป เราอาจจะคิดมากไป AI มันเป็นเครื่องมือซึ่งคนคือเจ้าของเครื่องมือแต่ machine learning น่ากลัวมากกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“ไม่มีผลกระทบต่อสายงานบัญชีมากนัก เพราะทุกอย่างทุกกำหนดไว้ตั้งแต่แรกแล้ว AI จะช่วยหน่วยงานที่เป็นผู้ผลิตข้อมูล ซึ่งระบบบัญชีเป็น ERP และเชื่อมกับแผนกอื่นอยู่แล้ว เช่นการ ออกใบแจ้งหนี้ จะกำหนดทุกอย่างไว้แล้วตั้งแต่ขั้นตอนใบสั่งซื้อ แผนกบัญชีมีหน้าที่ตรวจเช็คก่อนที่จะ โปสต์เข้าระบบ หากมีการใช้ AI ในสายงานบัญชีผู้ที่ถูกผลกระทบที่แท้จริงคือ Controller เพราะต้อง เป็นผู้คุม AI ส่วนนักบัญชีระดับล่างหรือระดับเริ่มต้น เป็นกลุ่มที่ต้องการการพัฒนาทักษะจากการทำ หน้าที่บันทึกข้อมูลมาเป็นผู้วิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึก ภายในห้าปีจะมีการนำ AI มาใช้ แต่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการเดิมมากนัก เนื่องจาก AI ช่วยลดการคีย์ข้อมูลจากแผนก อื่น แต่บัญชียังคงเป็นผู้กำหนดข้อมูลและตรวจเช็คข้อมูลก่อนโปสต์เหมือนเดิม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับ ที่ 2)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นที่สอดคล้องกันเรื่อง ปัญญาประดิษฐ์(AI) ในตอนนี้ยังไม่กระทบต่อวิชาชีพบัญชีด้านผู้ทำบัญชี ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 เห็นว่าแท้จริงแล้วปัญญาประดิษฐ์(AI)ช่วยหน่วยงานที่ผลิตข้อมูลตั้งแต่ต้นทางเนื่องจากใช้ระบบ ERP ซึ่งเชื่อมกับหน่วยงานอื่นอยู่แล้วเพียงแค่แผนกบัญชีมีหน้าที่ตรวจเช็คก่อนโปสต์ข้อมูลเข้าระบบ ผู้ให้ สัมภาษณ์ทั้ง 2 คนเห็นว่าในอนาคตนั้นผู้ที่ได้รับผลกระทบก่อนคือผู้ทำบัญชี (Book keeper) ที่มี หน้าที่บันทึกข้อมูลทางบัญชีซึ่งบุคคลเหล่านั้นควรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเพิ่มทักษะทางบัญชีเพื่อการ พัฒนาตนเองไปเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ควบคุมวิเคราะห์และพัฒนาข้อมูลทางบัญชีและการเงินเพื่อให้อยู่ รอดในวิชาชีพบัญชีและดูแลควบคุมปัญญาประดิษฐ์(AI)ด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยว่างานบัญชีที่ทำเป็น ประจำนั้นไม่จำเป็นต้องมีผู้ทำบัญชีซึ่งปัญญาประดิษฐ์(AI) สามารถช่วยทำงานประเภทบันทึกข้อมูล ทางบัญชีได้และควรพัฒนาความรู้ความสามารถให้มีทักษะในวิชาชีพและเรียนรู้เทคโนโลยีเพื่อให้ ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“AI เป็นผลกระทบที่ดีช่วยลดขั้นตอนการทำงานแต่ไม่ได้ทำให้ลดคนทำงาน เพราะ Big 4 ยังคงต้องการคนทำงานเยอะ แต่นักศึกษาที่จบมานั้นมีจำนวนเท่าเดิมหรืออาจเพิ่มขึ้นจากเดิมแค่สิบ เปอร์เซ็นต์ ทุกระดับยังคงต้องมีอยู่ เช่น ระดับJunior เพื่อเติบโตมาเป็นระดับSenior ที่แข็งแรง เด็ๆ แทบไม่ต้องปรับตัวเพราะโตมากับเทคโนโลยี เมื่อได้รับคำสั่งมาเด็กเหล่านี้จะมีทักษะมากขึ้น ไม่เกิน ห้าปี AI จะมีสำคัญ ซึ่งตอนนี้ทางบริษัทได้มีการเก็บข้อมูลมาแล้วสามปีเพื่อเป็นฐานข้อมูล โดยระดับที่ ให้ข้อมูลคือระดับผู้จัดการขึ้นไปและสามารถใช้ข้อมูลนั้นในการวิเคราะห์งบการเงิน วิเคราะห์สัญญา เข้าว่าเป็นสัญญาเข้าทางการเงินหรือสัญญาเข้าดำเนินงาน วิเคราะห์ให้เห็นทุกรายการและอาจไม่ต้อง ใช้การตรวจสอบใบสำคัญ ช่วยเลือกรายการเพื่อส่งหนังสือยืนยันยอด เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ในอนาคตมีการ ใช้โดรนเพื่อตรวจนับสินค้า จะช่วยตรวจสอบได้ตรงจุด ทำงานน้อยลงแต่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วน เรื่องมาตรฐานการบัญชียังเป็นเรื่องซับซ้อนจึงต้องอาศัยคนนำป้อนให้ AI ก่อนและต้องชัดเจน Pilot

team จะสอนให้ใช้งาน AI ได้ถูกจุด ซึ่งผ่านกระบวนการวิเคราะห์มาก่อนแล้ว และต้องให้ความสำคัญเรื่อง Cyber security เพราะมีผลกระทบต่อข้อมูล ซึ่งงานตรวจสอบจะมีข้อมูลของลูกค้า อาจจะมีคนอยากเจาะระบบข้อมูล” (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3)

“AI ไม่ได้ทำงานแทนเราแค่ช่วยเราทำงานในชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น ช่วยการตัดสินใจในงานตรวจสอบได้ดีขึ้น เนื่องจากบัญชีมีการใช้ทั้งการประเมินและการตัดสินใจ AI จะช่วยคุณเรื่องเอกสาร เช่น ถ้าเราดูเองอาจจะคิดว่ามีมาตรฐาน 3 ข้อ แต่ AI จะช่วยให้ทราบว่า มี 5 ข้อ ดังนั้น AI จะช่วยความครบถ้วนของข้อมูลเพื่อช่วยตัดสินใจว่าจะไปทางไหน AI จะเข้ามาช่วยในงานตรวจสอบอย่างรวดเร็วที่สุดคือภายในห้าปีและจะมีเทรนด์โลกมาประกอบเช่น Block chain, Robotics แต่ AI ต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนจากคนเพราะคนยังเป็นผู้กำหนดเกณฑ์และเป็นผู้ใส่ข้อมูลเข้าไป เรื่องความปลอดภัย cyber crime ต้องกำหนดว่าอนุญาตให้ทำและไม่ให้ทำอะไรบ้าง ที่จริงควรมีกฎหมายโดยตรงปกติที่มีปัญหาเพราะกฎหมายมันปรับไม่ทันเลยไม่มีกฎหมายอ้างอิง เช่นผู้สอบบัญชีมีข้อมูลลูกค้าแต่ AI อาจทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่รู้ตัว มันควรเป็น Private Data ส่วน Local firm ควรรวมตัวกันที่จะลงทุนใน AI เรื่องมาตรฐานการบัญชี หรือสภาวิชาชีพควรช่วยสนับสนุนเรื่อง AI เพราะมองว่ามันคือภาพรวมของประเทศ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4 มีความเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเครื่องมือช่วยงานสอบบัญชีให้ทำงานได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ไม่สามารถช่วยลดจำนวนคนทำงานได้เนื่องจากงานตรวจสอบนั้นต้องใช้คนปฏิบัติงานจำนวนมากและต้องระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลซึ่งรวมถึงข้อมูลของลูกค้าด้วย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถช่วยงานสอบบัญชีเพื่อความถูกต้องและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ใช้เวลาน้อยลง

บริษัทบัญชีขนาดใหญ่ เช่นกลุ่ม Big 4 ได้ลงทุนในเทคโนโลยีระดับสูง และได้รับผลลัพธ์ที่ดีเช่น ในการลดชั่วโมงการทำงานที่มีความซับซ้อนเดิมเคยทำโดยมนุษย์ อย่างเช่นงานด้านการตรวจสอบบัญชีที่มีความซับซ้อน และการประเมินสินทรัพย์ เป็นต้น Jon Raphael CPA ประธานด้านนวัตกรรมของ Deloitte กล่าวว่าระบบปัญญาประดิษฐ์ได้รับการพัฒนาโดยบริษัทบัญชีหลายแห่งและคาดว่าในอนาคตสิ่งเหล่านี้จะนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่วิชาชีพบัญชีในอนาคตอันใกล้และยังกล่าวอีกว่า ณ ขณะนี้เราอยู่ในจุดที่เกิดการโต้เถียงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลโดยวิธีที่เราไม่เคยคิดมาก่อน ผู้สอบบัญชีสามารถเข้าถึงเครื่องมือ AI ด้วยภาษาปกติที่เราใช้อยู่ตามธรรมชาติ ในการแปลความหมายของสัญญาต่างๆ โดยระบบสามารถสังเคราะห์คำสำคัญและวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในสัญญาเหล่านั้นเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงหรือใช้ในงานอื่นๆได้ เช่นข้อมูลเกี่ยวกับสัญญา

เช่าของธุรกิจ ระบบ AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากสัญญาเหล่านั้นได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่ามนุษย์มาก ที่ Deloitte มีการใช้โปรแกรมที่ประยุกต์เข้ากับ AI เพื่อใช้ในการประเมินอสังหาริมทรัพย์และวิเคราะห์สัญญาเช่าจำนวนมากในการประเมินความเสี่ยง (Sarah Ovaska, 2017)

“ผู้ที่ได้รับผลกระทบก่อนคือพวกที่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำๆ ยิ่งข้อมูลอยู่ในระบบไม่จำเป็นต้องใช้พนักงานบัญชีมาก ผู้ที่มีผลกระทบซ้ำที่วิเคราะห์แบบไม่ได้ใช้สถิติ ใช้การตีความ AI จะมีบทบาทอย่างรวดเร็วสามปีอย่างซ้ำห้าปี เป็นการช่วยเลือกข้อมูลในการวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่ง สุดท้ายมนุษย์เป็นผู้ตัดสินใจ อีกส่วนหนึ่งคนจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรได้อย่างไรเมื่อมี AI เข้ามา นักบัญชีต้องทราบ supply chain ขององค์กรว่ามีอะไร เข้าใจว่า AI จะส่งผลกระทบต่อส่วนไหนของบัญชีและประเมินว่ากระทบตรงไหน ต้องฝึกฝนคนให้มีความรู้ใหม่ไม่ใช่ปล่อยให้เขาตกงาน อีกทั้งสถาบันการศึกษาต้องคุยกับ Operate ว่าต้องการคนแบบไหนและผลิตคนให้ตรงตามความต้องการของผู้จ้าง มีความเสี่ยงที่จะโดนเรื่อง Cyber attack และ Hacker เข้ามาเจาะระบบบัญชี รัฐต้องมีส่วนร่วมมีกรอบมีแนวคิด ควรมีกฎหมายเพื่อควบคุม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“AI คงยังไม่ได้มาเร็วๆนี้ หากมี AI พวก Bookkeepers จะโดนผลกระทบก่อน ตอนนี้เรื่อง Big data มาแล้วและเริ่มใช้ก่อนแล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญญาประดิษฐ์คือผู้ทำบัญชี ที่ต้องบันทึกข้อมูลบัญชีซ้ำๆ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 ได้ขยายความว่ากิจการควรส่งเสริมให้คนเหล่านั้นมีความรู้และได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะทำงานอย่าทำให้คนเหล่านั้นต้องตกงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนคนนั้นทำให้คนอาจตกงานได้แต่อาจทำให้เกิดอาชีพใหม่ได้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน

“AI ไม่สามารถช่วยเรื่องการวางระบบบัญชี เพราะการวางระบบบัญชีมันต้องคู่มือเดสก์ทอปธุรกิจ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนเยอะ มันไม่ได้ใช้การเก็บข้อมูลอย่างเดียวต้องมีการพูดคุยกับลูกค้า แต่ AI สามารถช่วยในเคีย์ข้อมูลและเขียน Programing ให้ทำ Flow ได้ รวมถึงต้องเปลี่ยนทัศนคติของคนที่มีต่อเทคโนโลยี ผู้ใช้ระบบต้องยอมรับในระบบใหม่ที่เกิดขึ้น (Adoption) คิดว่าคอมพิวเตอร์เป็นส่วนหนึ่งของเรา (Infiltrate) และต้องปรับตัวเองเพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ไม่ยึดติดเรื่องเดิมๆ (Adapt) สามารถเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยี สาเหตุที่ Walmark ล้มเหลวเรื่อง AI เนื่องจากมีคนไปยุ่งกับ AI ให้จำไว้ว่าอย่าให้คนไปแทรกแซงการทำงานของ AI ต้องปล่อยให้ทำตามระบบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“อีกห้าถึงสิบปีถึง AI จะเกี่ยวข้องกับการวางระบบ ตอนนี้ AI ไม่สามารถทำแทนได้ ผู้วางระบบต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ อีกทั้งการวางระบบบัญชีต้องทราบข้อมูลธุรกิจแต่

ละครธุรกิจ AI ทำได้แค่เป็นไกด์ไลน์ ถ้าผู้เชี่ยวชาญเอาทักษะไปให้ AI จะทำได้เป็น Machine Learning แต่องค์กรจะยอมรับ AI หรือไม่ ส่วนนักศึกษาเรียน coding เพื่อเขียนโปรแกรมได้ และปรับใช้เทคโนโลยี การเจาะระบบข้อมูลจะเปลี่ยนไป ถ้าการธุรกรรมแบบ Block chainจะทำให้เจาะข้อมูลได้ยากมากต้องมีกฎหมายชัดเจนว่า ป้องกันใครระหว่างมนุษย์หรือ AI สิทธิของมนุษย์ ใครจะปกป้องสิทธิ์ของ AI ลูกค้าย่อมฟ้องใครระหว่างองค์กรหรือ AI การแสดงความเห็นของ AI ใครรับผิดชอบ ในอนาคตจะมีการใช้โดรนในการนับสินค้า แต่ยังคงต้องมีพนักงานบัญชีเพื่อตรวจสอบทั้งเรื่อง tag เรื่องการชำระค่าของสินค้า แต่อาจไม่ต้องมีเรื่องการประมาณการสินค้าคงเหลือเนื่องจากสามารถตรวจสอบได้ทั้งหมด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มีความสอดคล้องกันว่าตอนนี้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังไม่มีผลกระทบต่องานวางระบบบัญชีเนื่องจากโมเดลแต่ละธุรกิจมีความแตกต่างกันต้องใช้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้วางระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 มองว่าองค์กรอาจไม่ยอมรับการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) รวมทั้งกฎหมายจะปกป้องมนุษย์หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) หากเกิดข้อผิดพลาดจากการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่างานวางระบบนั้นต้องอาศัยประสบการณ์เพื่อสามารถพลิกแพลงงานที่แตกต่างกันของข้อมูลและประเภทธุรกิจซึ่งปัญญาประดิษฐ์ (AI) อาจช่วยงานที่ไม่ซ้ำซ้อนได้บางอย่างเท่านั้น

“พนักงานกรมสรรพากรส่วน back office ของแต่ละเขตจะได้รับผลกระทบก่อนหากมี AI มาช่วยงานด้านภาษีอาจมีเครื่องช่วยคำนวณภาษีและตอบคำถามซ้ำๆกับประชาชนได้ ตอนนี้องค์กรว่าเรื่อง call center ของกรมสรรพากร เป็นจุดเริ่มต้นของ AI เพราะเป็นการตอบคำถามแบบอัตโนมัติในเรื่องซ้ำๆ ส่วนสายงานตรวจสอบภาษีนั่น AI ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือแนะนำขั้นต้น รวมถึงส่งการเตือนบางอย่างในเรื่องต่างๆ เช่นลูกค้ายืมแบบ ก้าวไรสุทธิน้อยลง การบันทึกเปลี่ยนค่าใช้จ่ายจาก royalty fee เป็น management fee จะกระทบภาษีด้านใด ส่วนที่ปรึกษาภาษีต้องปรับตัว หากในอนาคต AI สามารถให้คำปรึกษาแก่ลูกค้าได้ แต่กรณียากๆ AI อาจยังทำไม่ได้เนื่องจากมีความซับซ้อนของกฎหมาย และระดับสูงยังคงต้องเป็นผู้วางนโยบาย แก้ปัญหา ส่วนเรื่องกฎหมายยังทำงานได้อย่างปกติ เมื่อ AI มีบทบาทมากขึ้น ประชาชนอาจเปลี่ยนอาชีพ เปลี่ยนวิธีการทำงาน เปลี่ยนมุมมอง ฉะนั้นควรเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์มากขึ้น AI สามารถครอบคลุมทุกมิติได้เท่าคนหรือไม่ เพราะงานภาษีมักมีการพลิกแพลง เมื่อข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนไป แม้ว่า AI จะช่วยลดค่าใช้จ่ายจากการลดคนทำงานได้นั้น แต่ผลต่างนั้นควรเอาไปเพิ่มให้กับพนักงานที่ยังอยู่เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ทำงาน ซึ่งกรมสรรพากรสามารถคัดคนที่มีประสิทธิภาพได้สัมพันธ์กับรายได้พนักงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“AI เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกสำหรับงานประจำที่ทำซ้ำๆที่ต้องปฏิบัติตามหลักภาษา และช่วยเรื่องแสดงความคิดเห็นในเบื้องต้นได้แต่สุดท้ายคนจะเป็นผู้ตัดสินใจเองตามประสบการณ์และใช้ดุลยพินิจเพราะเรื่องภาษีมันมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับกฎหมาย หากมีการสร้าง AI แต่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาในการป้อนข้อมูล กฎเกณฑ์ต่างๆให้ เมื่อถึงเวลานั้นต้องขึ้นอยู่กับว่าลูกค้ำว่าจะจ่ายลงทุนเรื่อง AI เองหรือเลือกที่ปรึกษาภาษาที่เป็นคน แต่เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเราต้องแสดงให้เห็นว่าใครดีกว่ากัน ใครน่าเชื่อถือว่ากันระหว่าง AIกับคน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10 มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถช่วยทำงานที่ซ้ำๆได้แต่ไม่สามารถช่วยงานภาษาที่มีความซับซ้อนได้เนื่องจากมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยว่าด้านภาษีมันมีความซับซ้อนและมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายซึ่งในอนาคตปัญญาประดิษฐ์ (AI) อาจจะสามารถช่วยแปลภาษาทางกฎหมายให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย

“จะเห็นการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาภายในห้าปีถึงสิบปีนี้ เนื่องจากการนำ AI มาใช้ทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจะได้รับผลกระทบจาก AI วิธีการสอนจะเป็นการตอบโต้ two way นักศึกษาจะกระตือรือร้นมากขึ้น จะไม่ต้องใช้สถานที่ในการเรียนเป็นแบบ virtual space ผู้สอนจะเป็น AI หรือ Robot หลักสูตรการศึกษาเปลี่ยนไปต้องเรียนเรื่อง Programming และ Data science เรื่อง Python, R เพื่อเขียนโปรแกรมเขียนคำสั่ง AI ไม่นั่นเรื่องการบันทึกเดบิต เครดิต ในอนาคตไม่จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญงานสอบบัญชี งานภาษาเพราะ AI ทำได้หมด ผลกระทบไม่ได้มีแค่สายงานบัญชีกระทบวิชาชีพอื่นด้วยที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์อื่นเช่น Data science ด้วยโครงสร้างประชากรที่จำนวนประชากรลดลงและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ทำให้เมืองไทยมีผู้เชี่ยวชาญด้าน Data science น้อยและยังไม่สามารถพัฒนาบุคลากรได้ทัน รวมถึงยังไม่มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้เป็นไทยแลนด์สู่จุดศูนย์ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“ภายในสามปีจะเห็นการเปลี่ยนแปลง วิชาบัญชีขั้นต้นไม่มีความจำเป็นเพราะ AI สามารถบันทึกบัญชีเดบิต เครดิตได้ แต่วิชามาตรฐานการบัญชี วิชาการสอบบัญชียังคงต้องเรียนอยู่เพราะเป็น Social science มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เปลี่ยนไว จนทำให้ AI ไม่ครอบคลุม อีกทั้งยังต้องใช้ดุลยพินิจและวิจารณญาณในการตัดสินใจ AI ยังไม่สามารถมาแทนด้านนี้ได้ พวกพนักงานที่บันทึกบัญชีจะได้รับผลกระทบจากการแทนที่ของ AI รวมถึงควรมีกฎหมายใหม่ให้ทันกับ AI” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12 มีความเห็นที่สอดคล้องในเรื่องวิชาบัญชีขั้นต้นนั้นจะไม่มีสำคัญอีกต่อไป และมีความเห็นที่แตกต่างกันเรื่องมาตรฐานการบัญชี ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11 มีความเห็นว่าในอนาคตไม่จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านงานสอบบัญชีที่ใช้มาตรฐานการบัญชีเนื่องจากปัญญาประดิษฐ์(AI)สามารถทำแทนได้ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12 มองว่าปัญญาประดิษฐ์(AI) ไม่สามารถมาช่วยเรื่องมาตรฐานบัญชีได้เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องใช้ดุลพินิจ และพิจารณาในการตัดสินใจ ซึ่งผู้สัมภาษณ์เห็นว่าเรื่องมาตรฐานบัญชียังเป็นเรื่องที่ต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์ การคิดแบบมีวิจารณญาณให้เหมาะสมกับปัญหาได้

4.2 การเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

“หากนักบัญชีต้องการความอยู่รอดในวงการวิชาชีพบัญชียุคใหม่ จำเป็นต้องอัปเดตตัวเองให้มีความรู้ความสามารถที่มากขึ้นเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ควรมี License ที่มากขึ้น มีคุณลักษณะพิเศษในบางเรื่องให้มากขึ้น โดยอาจอาศัยการเรียนเพิ่มเติมหรือเรียนรู้มาตรฐานในอนาคตเพื่อทำตรวจประเมินเบื้องต้นเพื่อหาความแตกต่างของระบบและนักบัญชีต้องเข้าใจ AI ในการทำการวิเคราะห์ จริ่งๆการทำ Data analytic การคิด formula หรือความเชื่อมโยงไม่ใช่เรื่องยาก ภาพรวมคือนักบัญชีต้องปรับตัวเพราะ AI จะทำให้เรามีมูลค่ามากขึ้นแต่ถ้านักบัญชีไม่ปรับตัวจะทำให้มีที่ยืนน้อยลงในธุรกิจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการสอนเรื่องวงจรบัญชีและกระบวนการทางบัญชี เนื่องจากในอนาคตนักศึกษาจบใหม่จะไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ป้อนข้อมูลด้วยตนเอง ดังนั้นการเข้าใจวงจรบัญชีและกระบวนการทางบัญชี รวมถึงกระบวนการด้านเอกสารจึงมีความจำเป็น หากนักบัญชีไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวงจรบัญชีและกระบวนการทางบัญชี ความผิดพลาดจากAI อาจจะมีปริมาณมากกว่าความผิดพลาดของมนุษย์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1 คือการเสริมสร้างความรู้และทักษะเพื่อเพิ่มมูลค่าตนเองในการต่อยอดความก้าวหน้าในอาชีพนักบัญชีและสามารถอยู่รอดได้ในยุคแห่งเทคโนโลยีหรือยุคแห่งปัญญาประดิษฐ์ (AI) ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2 มีความเห็นเรื่องความเข้าใจในกระบวนการบัญชีและวงจรบัญชีอย่างถ่องแท้และปฏิบัติงานตามขั้นตอนของวงจรบัญชีเพื่อให้เกิดทักษะ รวมถึงช่วยให้ทราบข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีได้ง่ายขึ้น ซึ่งคนจะเป็นผู้ควบคุมปัญญาประดิษฐ์ (AI) จึงจำเป็นต้องเข้าใจในวงจรบัญชี ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเรื่องdata analytic จะมีความสำคัญกับการทำบัญชีมากขึ้น ช่วยให้นักบัญชีมองภาพรวมจากการประมวลผลข้อมูลเชิงลึกเพื่อช่วยดูรายงานทางการเงินและช่วยเรื่องการค้าการณได้ดีขึ้น

“เน้นเรื่อง Cybersecurity ควรมีกฎหมายและบทลงโทษ ตัวผู้สอบบัญชีต้องมีจรรยาบรรณด้วย เช่นเมื่อมีการตรวจสอบลูกค้าที่เป็นธนาคารพาณิชย์ AIช่วยเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆที่ได้มาจากฐานข้อมูลของลูกค้าต้องมีการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลด้วย ด้านก.ล.ต.ต้องมีมาตรฐานขั้นต่ำให้เกิดการควบคุมภายในของบริษัทตรวจสอบบัญชี Big 4 ด้านสภาวิชาชีพต้องสนับสนุนให้ลูกค้าใช้ AI อีกทั้งต้องปรับปรุงกฎที่ควบคุมจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง Cybersecurity และคนต้องก้าวตามเทคโนโลยีให้ทัน แต่ต้องควบคุมการรั่วไหลของข้อมูล การใช้ AI ในงานตรวจสอบจะส่งผลกระทบต่อค่าสอบบัญชีด้วย เพราะเป็นการลงทุนที่สูง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“หลักสูตรจะค่อยๆเปลี่ยน หลักสูตรพื้นฐานควรเป็นเรื่อง AI, Machine Learning และ programming เพื่อได้รู้ว่า AI มีข้อผิดพลาดอะไรควรใส่อะไรให้มันผิดพลาดน้อยลง และเด็กเราต้องแม่นทุกมาตรฐานการบัญชี AIสามารถแข่งเด็กเราได้ หน่วยงานกำกับดูแลอย่างก.ล.ต.และสภาวิชาชีพควรมีฐานข้อมูลกลางแบบ Big Data ที่เป็นทางการเพื่ออัปเดตข้อมูลตลอดเวลาและสามารถเข้าไปใช้งานได้ เช่น ทำแบบนี้ขัดกับมาตรฐานหรือไม่หรืออยากให้ทุกคนได้ใช้และควรมหาโมเดลมาใช้เพื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกันและคนต้องพร้อมเพราะกระทบกับทุกคน ควรลงทุนใน AI เมื่อเทคโนโลยีมาต้องปรับตัว ไม่เช่นนั้นจะอยู่ลำบาก โดยเฉพาะพวกหัวอนุรักษ์นิยมจะต้องปรับตัว ให้เลิกคิดว่าไอทีกับบัญชีไม่เกี่ยวข้องกัน ถ้าคิดว่า 10 ปียังอยู่ในอาชีพนี้ต้องเรียนรู้เทคโนโลยี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 คน เรื่องงานสอบบัญชีสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ เพิ่มศิริวัลลภ (2559) นวัตกรรมในเชิงปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคโนโลยีเป็นโอกาสของผู้สอบบัญชีที่มีการเตรียมพร้อมทั้งทัศนคติ ความชำนาญ การพัฒนาความรู้สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์และเป็นการคุกคามต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้สอบบัญชีที่ไม่พร้อมที่จะรับรู้หรือไม่ยอมรับกระแสวัตกรรมการเกิดขึ้นแล้วและกำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นด้วยเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อลดความเสี่ยงในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆที่เป็นความลับและการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดเมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในงาน

Jon Raphael CPA ประธานด้านนวัตกรรมของ Deloitte แนะนำว่าการรับมือกับการเข้ามาของ AI นั้น ผู้สอบบัญชีที่สนใจควรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มเติมทักษะเกี่ยวกับฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการเข้ารับการอบรมที่จัดขึ้นในองค์กร เข้าร่วมการสัมมนาภายนอก รวมถึงการเรียนเพิ่มเติมและเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีความรู้และทักษะระดับสูงเกี่ยวกับการจัดการข้อมูล โดยทักษะเหล่านี้จะทำให้สามารถพัฒนาการทำงานโดย AI ได้ (Sarah Ovaska, 2017)

“ควรมีกฎหมายเพื่อควบคุม หน่วยงานที่กำกับดูแลเช่นก.ล.ต.หรือสภาวิชาชีพบัญชีต้องตั้งหน่วยงานเกี่ยวกับ AI เพื่อล่อภัยกฎหมายและตามเทรนเพราะกระทบคน ต้องปรับตัวและเพื่อคน

ให้มีความรู้ใหม่ เรื่อง Crypto Currency ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องตระหนักว่าจะคุมอย่างไร ต้องตามเทรนโลกให้ทันและดูแลแผนยุทธศาสตร์ชาติด้วย เพื่อปรับตัวและวางแผน ปฏิบัติตามได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“ควรเรียนรู้เรื่อง Machine learning ก่อนเพราะบัญชีเป็น Art เป็น social science ใช้เรื่องสถิติ คงยังต้องมีบัญชีอยู่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 มีความเห็นสอดคล้องกันเรื่องการเรียนรู้เพิ่มเติมให้มีทักษะเพื่อประยุกต์การใช้กับงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 ให้ความเห็นเพิ่มเติมเรื่องหน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชีอย่างสภาวิชาชีพบัญชีหรือ ก.บ.ต. ต้องตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (AI) เนื่องจากมีผลกระทบกับนักบัญชีทั้งหลาย ผู้วิจัยเห็นว่า การปรับตัวเพื่อเรียนรู้ให้มีทักษะเพิ่มเติมมีส่วนสำคัญสำหรับการวางแผนและงานบริหารต่างๆ ส่วนหน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชียังต้องแสดงศักยภาพในการส่งเสริมเรื่องปัญญาประดิษฐ์(AI)ต่อนักบัญชี

“เปลี่ยนทัศนคติคนที่มีต่อเทคโนโลยีเพื่อให้ยอมรับระบบใหม่ๆ และสอนให้เข้าใจถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยี ลดเวลาการทำงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“ภาครัฐต้องมีแผนใหญ่คือรัฐต้องเน้นเทคโนโลยีหรือ Innovation สภาวิชาชีพต้องปรับเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้และต้องปรับตัวเรื่องมาตรฐานการศึกษา เนื้อหาต้องเปลี่ยนไป ส่วนนักบัญชีต้องพัฒนาตัวเองไปเป็นนักวิเคราะห์ รวมถึงการเตรียมพร้อมเรื่อง Big data” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 มีความเห็นเรื่องทัศนคติของคนทำงานให้มีการปรับตัวยอมรับเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อความสะดวกสบายแก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8 ให้ความเห็นว่าภาครัฐควรมีแผนส่งเสริมเรื่องเทคโนโลยีและนวัตกรรม สภาวิชาชีพบัญชีควรมีเทคโนโลยีมาใช้งานมากกว่านี้เพื่อก้าวให้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ส่วนนักบัญชีต้องเตรียมพร้อมการใช้ Big Data และพัฒนาตัวให้มีทักษะเพื่อไปเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าการเปลี่ยนทัศนคติผู้ปฏิบัติงานให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเรื่องเทคโนโลยีนั้นเป็นเรื่องยากเพราะผู้ปฏิบัติงานนั้นชอบในสิ่งเดิมๆ ที่ปฏิบัติจนเคยชินแต่เราควรทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้งาน เช่นการลดเวลาทำงาน เป็นต้น

“กรมสรรพากรต้องแก้กฎหมาย ประมวลรัษฎากรและการตีความเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ AI ส่วนเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรควรพัฒนาตัวเองไปเป็นผู้ตรวจสอบภาษีเพราะมีความซับซ้อน AI ยังไม่สามารถทำส่วนนี้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“เพื่อการดำรงอยู่ของธุรกิจต้องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนเมื่อมีการลงทุนเรื่อง AI กับผลลัพธ์ที่ได้ว่าคุ้มค่าที่ลงทุน วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9 ให้ความเห็นเรื่องการตีความของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านภาษีอากร กรมสรรพากรต้องแก้กฎหมาย ประมวลรัษฎากรให้ทันสมัยตามยุคเทคโนโลยี ส่วนเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรต้องพัฒนาตัวเองเพื่อเปลี่ยนหน้าที่ไปอยู่ในระดับผู้ตรวจสอบภาษี ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10 มองว่าหากปัญญาประดิษฐ์ (AI) เริ่มมีบทบาทมากขึ้นองค์กรอาจต้องวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียว่าควรลงทุนปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้งานที่เกี่ยวข้องภาษีหรือไม่ เนื่องจากงานภาษีนั้นเป็นเรื่องซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ผู้พัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษีนั่นเองที่ต้องใส่ข้อมูลเข้าไปและยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่ปัญญาประดิษฐ์ (AI) จะช่วยงานด้านภาษีอากรได้ เช่นงานเอกสารสัญญาที่มีรูปแบบซ้ำๆแบบเดิม แต่ยังไม่สามารถช่วยงานที่ต้องใช้วิจารณญาณในการตีความหรืองานที่ซับซ้อนมากๆ ฉะนั้นปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังไม่สามารถแทนหน้าที่ปรึกษาภาษีอากรได้

“อาจารย์ผู้สอนต้องปรับตัวมีทักษะเรื่องวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ประกอบด้วยความเป็นจริงเสมือน (Virtual reality) และความจริงเสริม (Augmented reality) เพื่อใช้เป็นสื่อการศึกษา นักศึกษาต้องกระตือรือร้นมากขึ้นกับการเรียนการสอน ต้องเรียนเรื่อง Programming และ Data science เรื่อง Python R เพื่อเขียนโปรแกรมเขียนคำสั่ง AI” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“ต้องทรนคนให้พร้อม ควรสอนให้เข้าใจเรื่อง Statistics เพราะมันเป็นศาสตร์ที่ต่อยอดไปเรียนอย่างอื่นได้ เลิกสอนเดบิต เครดิต โดยไม่บอกเหตุผลและที่มาที่ไป Statistics จะบอกเล่าเรื่องราวในอดีตและทำให้คาดการณ์อนาคตได้ นักศึกษาคิดเองได้ เราแค่ไปเช็คเวลาที่นักศึกษาคิดมานั้นถูกไหม เด็กรุ่นใหม่แทบไม่ต้องปรับตัวเลยเพราะเกิดมาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11 และผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12 มีความเห็นสอดคล้องเรื่องการเรียนการไม่มุ่งเน้นบัญชีขั้นต้นและไปเน้นเรื่องอื่นแทน เช่น Programing, Data science และ Statistic เป็นเรื่องจำเป็นในการเรียนการสอนในยุคปัญญาประดิษฐ์ (AI) ผู้วิจัยเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาบัญชีต้องมุ่งเน้นแบบบูรณาการ ไม่เน้นเรื่องการบันทึกบัญชีเพราะหลักการบัญชียังรูปแบบเดิมแต่ต้องเปลี่ยนเป็นเรื่องการตีความ เรื่องมาตรฐานการบัญชี เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และคาดการณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 5 ใน 12 คน ได้ให้ความเห็นในเรื่อง Machine learning, Programing, Big data, Data Science และ Data Analytic ซึ่งเรื่องดังกล่าวข้างต้นมีความเชื่อมโยง

กันเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลของปัญญาประดิษฐ์ (AI) เริ่มตั้งแต่การใส่ข้อมูล สร้างข้อมูล รวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาประมวลผลและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างแม่นยำและเกิดประโยชน์

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 3 ใน 12 คน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง Cybercrime, Cyber attack และ Cyber Security ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของข้อมูล เมื่อเทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาทสำคัญย่อมมีความเสี่ยงเรื่องภัยคุกคามของการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์และเครือข่ายทางคอมพิวเตอร์ จึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบและเครือข่ายที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การเข้าถึง ประมวลผล รวมถึงการกระจายข้อมูล ทุกองค์กรต้องคำนึงถึงเรื่องดังกล่าวข้างต้นด้วย

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 4 ใน 12 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนัก บัญชีคือ สภาวิชาชีพบัญชีและก.ล.ต ต้องมีบทบาทในด้านสนับสนุนการใช้และควบคุมการใช้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับวิชาชีพบัญชีเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวถึงเรื่องการพัฒนาตนเอง เพิ่มทักษะ เรียนรู้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมใหม่ๆ และปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดในยุคปัญญาประดิษฐ์ (AI) สอดคล้องกับสรุปสาระสำคัญ งานสัมมนา FAP International Conference (2016) การเตรียมตัวผู้ประกอบการวิชาชีพสู่ยุคดิจิทัล ประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ 1. ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 2. สภาวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาระบบต่างๆ ให้เข้าถึงผู้ประกอบการ วิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสภาวิชาชีพ มุ่งเน้นมุ่งพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง IT มากขึ้นและให้ผู้ประกอบการวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่เป็นสากล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย ข้อจำกัดงานวิจัย และข้อเสนอแนะ

สำหรับบทนี้จะนำเสนอสรุปผลการวิจัย เรื่อง “ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)” ที่ได้จากการวิจัย รวมถึงข้อจำกัดงานวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวในด้านวิชาชีพบัญชีให้สอดคล้องกับกระแสโลกซึ่งเข้าสู่ยุคดิจิทัล อีกทั้งเรื่อง AI กำลังอยู่ในกระแสโลกปรากฏอยู่ทั่วทุกวงการไม่เฉพาะวิชาชีพบัญชีเท่านั้น

งานวิจัยนี้ได้ทำการรวบรวมความรู้จากเอกสารหลักฐานต่างๆ และการสัมภาษณ์จากผู้มีวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 ด้าน จำนวน 12 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี

ลำดับที่	ความเห็นเรื่องผลกระทบ
1	ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกช่วยลดขั้นตอนการทำงาน
2	ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยผลิตข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจได้ดีขึ้น ไม่มีปัจจัยเรื่องความเหนื่อยล้า เบื่อหน่ายและปราศจากอคติ
3	มีความเสี่ยงที่ผู้ที่ทำงานระดับล่างจะตกงาน
4	มีความเสี่ยงของการจารกรรมข้อมูล
5	การลงทุนในปัญญาประดิษฐ์ (AI) นั้นราคาสูง ส่งผลกระทบให้มีต้นทุนสูงขึ้น

ตารางที่ 5.2 การเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ลำดับที่	ความเห็นเรื่องการเตรียมความพร้อม
1	ปรับเปลี่ยนทัศนคติและยอมรับเทคโนโลยีมาช่วยในงาน
2	ปรับตัวและพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น เรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง Programing, Machine Learning รวมถึงพัฒนาทักษะเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้น
3	วิชาชีพบัญชีมีองค์กรที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เป็นผู้ควบคุมและผู้ออกกฎ องค์กรเหล่านี้ควรทำความเข้าใจระบบต่างๆและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในวิชาชีพบัญชี รวมถึงมีการส่งเสริมในการนำเทคโนโลยีมาใช้

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีเพียงแต่ผลกระทบนั้นจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันและการเตรียมความพร้อมนั้น เช่น ด้านงานตรวจสอบบัญชีมีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้ามาแล้วสามปี ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าต้องมีการปรับตัวให้ทันกับกระแสโลก หากปรับตัวช้าจะไม่ทันคนอื่นและเกิดความเสียหายต่อองค์กรและวิชาชีพบัญชี รวมถึงต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้ไปเป็นนักบัญชีระดับสูงขึ้นไปเนื่องจากการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้นั้นจะช่วยลดขั้นตอนการทำงานและช่วยในการตัดสินใจได้ดีขึ้น เมื่อนักบัญชีมีเวลาว่างมากขึ้นนั้นจึงนำเวลาที่ว่างนั้นมาพัฒนาตนเองให้มีทักษะด้านต่างๆมากขึ้นสามารถทำงานที่มีความซับซ้อนหรืองานที่ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ทำงานแทนได้ เช่น นักวิเคราะห์ข้อมูล สิ่งสำคัญที่ต้องระวังคือการจารกรรมข้อมูลที่เกิดจากการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Big data ซึ่งอาชญากรรมทางไซเบอร์เกิดจากการเจาะข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต ควรต้องมีการเรียนรู้และป้องกันภัยจากเทคโนโลยี รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกำกับดูแลวิชาชีพบัญชีต้องมีการสนับสนุนควบคุมผู้มีวิชาชีพบัญชีในเรื่องเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (AI)

5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพซึ่งสัมภาษณ์ผู้มีวิชาชีพทั้ง 6 ด้าน จำนวน 12 คน โดยเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพบัญชีและอยู่ในองค์กรที่มีชื่อเสียงเพื่อความน่าเชื่อถือของงานวิจัย ข้อจำกัดในการสัมภาษณ์คือเวลาไม่สัมพันธ์กัน การเดินทางจึงมีการสัมภาษณ์โดยใช้โทรศัพท์และอีเมลด้วย ข้อมูลบางอย่างไม่สามารถเผยแพร่ในงานวิจัยได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

งานวิจัยนี้เป็นการสัมภาษณ์ผู้มีวิชาชีพทั้ง 6 ด้าน ดังนั้นในการศึกษาในอนาคตอาจไปศึกษาเพิ่มเติมในมุมมองอื่น เช่น หน่วยงานที่กำกับดูแลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี คือสภาวิชาชีพบัญชีหรือ ก.ต

รายการอ้างอิง

- เซาว์ลีย์ พงศ์ผาติโรจน์และวรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2547). หลักการบัญชี1. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวรินทร์ ปัทมวรคุณ. (2551). ปัญหาประดิษฐ์ในแนวทางสมัยใหม่. โครงการตำรา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณัฐ อรุณ. (2553). ปัญหาประดิษฐ์กับการประยุกต์ใช้งาน. วารสารนักบริหาร, ปีที่ 30(40), 167-171
- โสภณ เพิ่มศิริวัลลภ. (2559). กระแสแห่งนวัตกรรมทางเทคโนโลยีกับวิชาชีพสอบบัญชี. วารสารวิชาชีพบัญชี, ปีที่12(34), 59-62
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ (2559) ความหมายและขอบเขตของการบัญชี.วารสารวิชาชีพบัญชี, ปีที่ 12(35), 86-97
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ. (2560) เดบิตและเครดิต: ภาษาบัญชี.วารสารวิชาชีพบัญชี, ปีที่ 13(39), 90-98
- Stuart J. Russell and Peter Norvig. (2003). Artificial Intelligence A Modern Approach สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561, สืบค้นจาก <https://www.cin.ufpe.br/.../artificial-intelligence-modern-approach.9780131038059.253>
- Rachel Thomas. (2003). CAPTCHA if they can. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2561, สืบค้นจาก <https://plus.maths.org/content/captcha-if-they-can>
- Frey and Osborne. (2013). The Future of Employment: How susceptible are jobs to computerisation? สืบค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2561, สืบค้นจาก www.oxfordmartin.ox.ac.uk /.../The_Future_of_Employment.pdf
- KEVIN J. RYAN. (2017). Elon Musk (and 350 Experts) Predict Exactly When Artificial Intelligence Will Overtake Human Intelligence. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2561, สืบค้นจาก http://inc-asean.com/technology/elon-musk-350-experts-predict-exactly-artificial-intelligence-will-overtake-human-intelligence/?utm_source=inc&utm_medium=redir&utm_campaign=incredir#

- Sean Stein Smith. (2017). Practice Management Blockchain, AI, and Accounting. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2561, สืบค้นจาก <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/practice-management/discussion/blockchain-ai-and-accounting>
- ICaew IT FACULTY (2017). Artificial intelligence and the future of accountancy. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2561, สืบค้นจาก <https://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/information-technology/technology/artificial-intelligence-report.ashx?la=en>
- Sarah Ovaska. (2017). How artificial intelligence is changing accounting. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2561, สืบค้นจาก <https://www.journalofaccountancy.com/newsletters/2017/oct/artificial-intelligence-changing-accounting.html>
- Fundtalk. (2017). เมื่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังเปลี่ยนโลกการเงิน สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561, สืบค้นจาก <https://www.finnomena.com/fundtalk/ai-and-financial/>
- กฤษฎา คำพิทักษ์. (2556). นักบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ “เก่ง + ดี”. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2561, สืบค้นจาก www.ird.rmutt.ac.th/?wpfb_dl=515
- กรมธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2561). สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2561, สืบค้นจาก http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=2636&filename=law
- Amt Audit. (2561). ในอนาคตอาชีพบัญชีจะตงงานจริง?. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561, สืบค้นจาก (https://www.amtaudit.com/view_news.php?id=50)
- สรุปสาระสำคัญงานสัมมนา FAP International Conference. (2016). Digital Economy: Impact on Accounting Professions สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, สืบค้นจาก www.fap.or.th/upload/9414/3H0B0GZEGg.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ขอบเขตการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

การสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง “ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)” มีขอบเขตการสัมภาษณ์ดังนี้

1. AI เริ่มมีบทบาทกับวิชาชีพบัญชีเมื่อไหร่
2. ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก AI
3. AI มีบทบาทมากน้อยเพียงใดกับวิชาชีพบัญชี
4. การควบคุมหรือกฎหมายมีความสำคัญกับการนำ AI มาใช้กับวิชาชีพบัญชี
5. หน่วยงานใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องเมื่อมีการนำ AI มาใช้กับวิชาชีพบัญชี
6. ผู้มีวิชาชีพบัญชีควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง หากมีการนำ AI มาใช้กับวิชาชีพบัญชี
7. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหากมีการนำ AI มาใช้กับวิชาชีพบัญชี
8. นิสิต นักศึกษาควรศึกษาเรื่องใดเพิ่มเติมเพื่อมาใช้กับวิชาชีพบัญชี
9. คำแนะนำและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ภาคผนวก ข

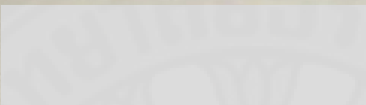
จดหมาย

เรื่อง ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)

MAP
 MASTER OF ACCOUNTING PROGRAM

30 มีนาคม 2561

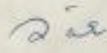
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำ Independent Study

เรียน

เนื่องด้วยโครงการปริญญาโททางการบัญชี (MAAP) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มอบหมายให้นักศึกษา คือ นางสาวฐปนพรรษ์ นุทกาญจนกุล เลขทะเบียน 5902020170 ศึกษาชั้นศัควิชาการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) เรื่อง "ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อปัญญาประดิษฐ์ (AI)" และกำลังศึกษาค้นคว้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาโทฉบับนี้

โครงการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านมีข้อมูลที่นักศึกษาสามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาเป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากท่านเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้ทางโครงการฯ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้นักศึกษาเข้าสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่ท่านสะดวก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอความอนุเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาดา ตันศิริประภา)
 ผู้อำนวยการโครงการปริญญาโททางการบัญชี

Master of Accounting Program
 Thammasat Business School
 Thammasat University
 2 Pichai Rd. Bangkok 10200, Thailand
 Tel: +66 2 613 2192, +66 2 226 4810 Fax: +66 2 625 8888
 www.map.bsu.ac.th E-mail: map@bsu.ac.th

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวฐปนพรรณ นุทกาญจนกุล
วันเดือนปีเกิด	10 มีนาคม 2523
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2548: บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บัญชีอาวุโส บริษัท อินโดรามา โพลีเอสเตอร์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)
ประสบการณ์ทำงาน	2557 – ปัจจุบัน: เจ้าหน้าที่บัญชีอาวุโส บริษัท อินโดรามา โพลีเอสเตอร์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)

